

Vann for 40 år siden

Fritidsbebyggelsens vann- og avløpsproblemer

Av John Mikal Raaheim

John Mikal Raaheim er spesialrådgiver i Tekna og redaktør for VANN

VANN på nett

VANN er nå på nett. Som medlem av Vannforeningen, og med det abonnent på VANN som følger med, kan du nå søke etter og skrive ut artikler fra tidligere årganger av tidsskriftet helt tilbake til de første utgivelsene i 1966. Tjenesten er tilgjengelig via foreningens nettside www.vannforeningen.no.

Vi håper du vil gjøre deg nytte av dette tilbudet. VANNs over førti årganger inneholder et omfattende erfaringsmateriale fra de fagområder medlemmene arbeider med. For de som også har historisk interesse av faget, slike som meg, blir erfaringen ikke utdatert.

Godt og dårlig vær i 68

Fjerde august 1968 ble det målt 28,7 varmegrader i Banak i Finnmark. I oktober samme år falt det 557 mm nedbør i Bergen. Begge målinger var rekorder.

Per Borten fra Senterpartiet var statsminister og 19. mars ble det meddelt fra slottet at kronprins Harald hadde inngått forlovelse med frk. Sonja Haraldsen. De giftet seg 29. august. Cliff Richard sang "Congratulation" i Melodi Grand Prix-finalen.

Sorbonne i Paris ble okkupert av radikale studenter og vi fikk 68-erne. Fjerde april ble nobelprisvinner Martin Luther King jr. skutt og drept i Memphis. Senere i juni ble senator Robert Kennedy skutt i Los Angeles, og 20. august rykket sovjetiske tanks inn i Tsjekkoslovakia. 1968 var et dramatisk år.

Vanskelig med vann og avløp for fritidsbebyggelse

VANN nr 1 for 1968 hadde vann- og avløpsproblemer i fritidsbebyggelse som tema med artikler av Yngvar Johnsen og Olav Nedenes. Johnsen, som hadde bakgrunn som sjefsarkitekt i Kommunal- og arbeidsdepartementet, antydte innledningsvis at fritidsbebyggelsen kunne komme til å gi oss våre vanskeligste forurensingsproblemer. Inntil 1.1.1966, da ny bygningslov trådte i kraft, foregikk hyttebygging uten plan og kontroll. Hyttene ble randbebyggelse langs strendene og hindret atkomst til sjøen. Hyttekonsentrasjoner i fjellene vokste opp tilfeldig og uten plan. Bekker og myrer ble forurenset. Ifølge Nedenes var de aller fleste områder i vårt land over hodet ikke egnet for bebyggelse,

dersom en setter krav om moderne sanitære innretninger. Nedenes var overingeniør i Kommunal- og arbeidsdepartementet. Planer for vann- og avløpsanlegg for fritidsbebyggelse måtte ifølge Nedenes omkostningsberegnes før man tar beslutning om utbygging. Bare sjelden ville slike løsninger kunne være økonomisk gjennomførbare.

Bekymringsfull utvikling mot år 2000

Johnsen viste i sin artikkel til den franske økonomen Fourastié som på den tiden hadde gjort seg tanker om hvordan menneskene ville leve rundt det kommende århundreskifte. Høyere utdanning ville føre med seg at arbeidslivet for de fleste først begynte i 28-30 års alder. Pensjonsalderen ville være 60 år, den ukentlige arbeidstid 30 timer og ferien hele 12 uker. Sett i et slikt perspektiv med stadig mer fritid og samtidig ressurser i befolkningen som ville kunne gjøre de fleste nordmenn til hytteeiere, sto man opplagt overfor store utford-

ringer med å finne gode vann- og avløpsløsninger. Undersøkelser fra Sverige viste dessuten at bare 14 % av de som ikke allerede hadde hytte var uinteressert og ikke ville skaffe seg en. 150.000 hytter i 1968 kunne i følge Johnsen bli til 500.000 hytter eid av nordmenn rundt århundreskiftet. Itillegg så man for seg en ikke ubetydelig hyttebygging i regi av europeere fra tett befolkede land i Mellom-Europa.

Det gikk ikke helt slik, men nesten. I 2006 var det registret 379.000 fritidshus i Norge. Men så er ikke ferien 12 uker heller.

Kilder

Hvem Hva Hvor 1969. Chr. Schibsteds Forlag, Oslo 1968

Johnsen, Yngvar. ”Skaper fritidsbebyggelsen våre vanskeligste forureningsproblemer?” *VANN nr 1 1968*.

Nedenes, Olav. ”Fritidsbebyggelsens vann- og avløpsproblemer”. *VANN nr 1 1968*.